

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.

ก. ประวัติ ความเป็นมา และสถานะของร่างพระราชบัญญัติ ณ ปัจจุบัน*

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี (ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี) โดยได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ในวาระที่หนึ่ง และลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้พิจารณา และตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่ง มีจำนวน ๑๐ คน เพื่อพิจารณา โดยมีกำหนดการแปรญัตติ ภายใน ๑๕ วัน และที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้คณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญฯ ชุดนี้ ต่อมาในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้ลงมติให้ขยายเวลาการปฏิบัติงานออกไปอีก ๗ วัน

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัตินี้ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาในวาระที่สองของคณะกรรมการวิสามัญฯ

ข. หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

เหตุผล

เนื่องด้วยปัจจุบันการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์ดังกล่าวส่วนใหญ่มีส่วนประกอบซึ่งเป็นสารอันตรายและโลหะหนัก

*ข้อมูล ณ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒.

หลายชนิด หากรั่วไหลจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จำเป็นต้องมีการจัดเก็บรวบรวม คัดแยก ถอดชิ้นส่วน และกำจัดซากผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้มีระบบการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความรับผิดชอบของผู้ผลิตและผู้นำเข้า ซึ่งจะช่วยผลักดันให้ผู้ผลิตลดการใช้สารอันตรายรวมทั้งปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ง่ายต่อการนำกลับมาใช้ใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันเป็นการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวย่อมจะต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางประการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ก. สำคัญโดยสรุป

๑) บทนิยาม (ร่างมาตรา ๔)

ในพระราชบัญญัตินี้

“ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า (๑) เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ที่ต้องอาศัยกระแสไฟฟ้าหรือสนามแม่เหล็กไฟฟ้าในการทำงาน (๒) เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ที่ใช้ผลิต ส่ง หรือวัดกระแสไฟฟ้าหรือสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (๓) อุปกรณ์เกี่ยวเนื่องที่เป็นส่วนประกอบของ (๑) หรือ (๒)

“ซากผลิตภัณฑ์” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพจนไม่สามารถใช้งานหรือไม่เป็นที่ต้องการอีกต่อไป

“ผู้ผลิต” หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าบนผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หากไม่มียี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้า ให้ถือว่าผู้ที่มีชื่อบนฉลากเป็นผู้ผลิต หากไม่มียี่ห้อ เครื่องหมายการค้า หรือชื่อบนฉลาก ให้ถือว่าผู้ประดิษฐ์ ประกอบหรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นผู้ผลิต และให้หมายความรวมถึงผู้นำเข้าหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายด้วย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

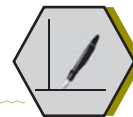
๒) ผู้รักษาการตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๖)

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๓) ขอบเขตการใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๕)

๓.๑) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับกับผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นยุทธภัณฑ์ที่ใช้ในราชการทหาร

๓.๒) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้
ได้แก่

- (๑) คอมพิวเตอร์
- (๒) เครื่องโทรศัพท์และโทรศัพท์ไร้สาย
- (๓) เครื่องปรับอากาศ
- (๔) เครื่องรับโทรทัศน์
- (๕) ตู้เย็น
- (๖) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๔) การจัดการซากผลิตภัณฑ์ (ร่างหมวด ๑)

๔.๑) ข้อควรห้ามในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ (ร่างมาตรา ๗ ถึงร่างมาตรา ๙)

๔.๑.๑) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากผลิตภัณฑ์ในที่สาธารณะ ที่รกร้างว่างเปล่าหรือ
ทิ้งปนอยู่กับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

๔.๑.๒) ห้ามมิให้ผู้ใดถอดแยกชิ้นส่วนของซากผลิตภัณฑ์ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การถอดและประกอบกลับเข้าตามเดิม
- (๒) การซ่อมแซมเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำ
- (๓) การดำเนินการเพื่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัยโดยหน่วยงานของรัฐ

หรือสถานศึกษาของรัฐ

- (๔) การดำเนินการของโรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- (๕) การดำเนินการที่มีลักษณะตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

๔.๑.๓) ห้ามมิให้ผู้ใดรับคืน จัดเก็บ หรือรวบรวมซากผลิตภัณฑ์

ภายใต้บังคับตามข้อ ๔.๑) ห้ามมิให้ผู้ใดรับคืน จัดเก็บ หรือรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ เว้นแต่จัดทำโดยศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ที่ได้จัดตั้งและขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในกรณีที่มีซากผลิตภัณฑ์ปนอยู่กับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บ

ทั้งนี้ ในการดำเนินการของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ให้บุคคลหรือหน่วยงานดังกล่าวทำการคัดแยกซากผลิตภัณฑ์ เพื่อนำส่งหรือประสานศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์เพื่อให้มารับคืนซากผลิตภัณฑ์

๔.๒) การจัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ (ร่างมาตรา ๑๐)

ตามข้อ ๔.๑.๓) นอกจากผู้ผลิตต้องดำเนินการตามข้อ ๔.๑) แล้ว ยังกำหนดให้ดำเนินการได้ ดังนี้

- (๑) ผู้ผลิตร่วมกับผู้ผลิตรายอื่น หรือให้ผู้จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ใดดำเนินการแทน ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้ผลิต

(๒) ผู้ผลิตทำความตกลงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ดำเนินการแทน โดยการดำเนินการของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามที่ตกลงร่วมกัน

นอกจากบุคคลตามความข้างต้น บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่อธิบดีประกาศกำหนด อาจขอจัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้

๔.๓) แนวทางในการรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม การเก็บรักษา และการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ (ร่างมาตรา ๑๑ ถึงร่างมาตรา ๑๔)

๔.๓.๑) การรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม การเก็บรักษา และการขนส่ง

การรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม การเก็บรักษา และการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยกำหนดให้ใช้บังคับกับการดำเนินการของบุคคลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขตามข้อ ๔.๑.๓) ด้วย

ทั้งนี้ ศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ต้องนำส่งซากผลิตภัณฑ์ไปยังโรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ตามที่อธิบดีประกาศกำหนดเท่านั้น

๔.๓.๒) การจัดทำรายงานชนิดและปริมาณซากผลิตภัณฑ์ที่นำส่งโรงงาน

กำหนดให้ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์จัดทำรายงานชนิดและปริมาณซากผลิตภัณฑ์ที่นำส่งโรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานในแต่ละปีเสนอต่อกรมควบคุมมลพิษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

๔.๓.๓) การดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงกรณีไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข

ในกรณีที่ศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ใดไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อ ๔.๑.๓) ให้อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์นั้นแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินการให้ถูกต้องโดยกำหนดระยะเวลาให้แล้วเสร็จ หรือสั่งให้ระงับการดำเนินกิจการของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์เป็นการชั่วคราวได้

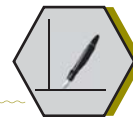
๔.๓.๔) การแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่อธิบดีเห็นว่าการประกอบกิจการของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ให้อธิบดีมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์กระทำหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้

๕) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ผลิต (ร่างหมวด ๒)

๕.๑) หน้าที่ในการรับคืน จัดเก็บ และรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ (ร่างมาตรา ๑๕)

๕.๑.๑) กำหนดให้ผู้ผลิตมีหน้าที่รับคืน จัดเก็บ และรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตรายใด รวมถึงซากของผลิตภัณฑ์ที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ หรือที่ไม่มียี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าใด ๆ หรือที่ผู้ผลิตเลิกดำเนินกิจการแล้วด้วย

๕.๑.๒) ผู้ผลิตจะกำหนดหลักเกณฑ์ใดที่เป็นการสร้างภาระเกี่ยวกับการดำเนินการตามข้อ ๕.๑.๑) แก่ผู้นำซากผลิตภัณฑ์มาส่งคืนมิได้

๕.๑.๓) ในกรณีที่กรมควบคุมมลพิษพบว่าผู้ผลิตไม่ดำเนินการตามความข้างต้น กำหนดให้อธิบดีมีอำนาจสั่งให้ผู้ผลิตดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

๕.๒) หน้าที่ในการจัดทำแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์
(ร่างมาตรา ๑๖)

กำหนดให้ผู้ผลิตจัดทำแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ เสนอต่อกรมควบคุมมลพิษตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ประมาณการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่จำหน่ายในแต่ละปี

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ และวิธีการรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม และการเก็บรักษาซากผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้บริโภค

(๓) เป้าหมายในการรวบรวมซากผลิตภัณฑ์

(๔) วิธีการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ที่เก็บรวบรวมไปยังโรงงานที่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(๕) การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม การเก็บรักษา การขนส่งซากผลิตภัณฑ์ และอันตรายจากซากผลิตภัณฑ์

(๖) รายงานผลการดำเนินการตาม (๑) ถึง (๕) ในรอบปีที่ผ่านมา

(๗) ข้อมูลอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

๕.๓) หน้าที่ในการเสนอแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์
(ร่างมาตรา ๑๗)

๕.๓.๑) ระยะเวลาในการเสนอแผนความรับผิดชอบจัดการซากผลิตภัณฑ์

กำหนดให้ผู้ผลิตเสนอแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ ตามข้อ ๕.๒) ต่อกรมควบคุมมลพิษภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี โดยให้กรมควบคุมมลพิษพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์นั้น ทั้งนี้ ในกรณีมีความจำเป็นอธิบดีอาจขยายระยะเวลาพิจารณาได้ไม่เกิน ๓๐ วัน

๕.๓.๒) กรณีพินกำหนดระยะเวลาในการเสนอแผน

หากพินกำหนดเวลาตามข้อ ๕.๓.๑) กรมควบคุมมลพิษพิจารณาไม่แล้วเสร็จ กำหนดให้ผู้ผลิตดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์นั้นได้ แต่ไม่ตัดอำนาจกรมควบคุมมลพิษในการดำเนินการตามข้อ ๕.๓.๓) และข้อ ๕.๓.๔) หากตรวจสอบพบในภายหลัง

๕.๓.๓) กรณีที่ต้องแก้ไขปรับปรุงแผน

กรณีที่กรมควบคุมมลพิษเห็นว่าแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ตามข้อ ๕.๓.๑) มีรายละเอียดไม่ครบถ้วนตามข้อ ๕.๒) หรือไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการหรือการดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชน ให้อธิบดีมีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ผลิตแก้ไขปรับปรุง และเสนอแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่แก้ไขภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ผลิตได้รับแจ้ง

๕.๓.๔) ผลของการไม่แก้ไข ปรับปรุง และเสนอแผน

ในกรณีที่ผู้ผลิตไม่แก้ไข ปรับปรุง และเสนอแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งของอธิบดีภายในกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๕.๓.๓) ให้ถือว่าผู้ผลิตไม่จัดทำแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์

๕.๔) มาตรการควบคุมให้ดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบ (ร่างมาตรา ๑๘)

๕.๔.๑) ผู้ผลิตต้องดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่ได้ยื่นต่อกรมควบคุมมลพิษ

๕.๔.๒) ผู้ผลิตใดไม่ดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ กำหนดให้อธิบดีมีคำสั่งให้ผู้ผลิตนั้นดำเนินการให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ผลิตได้รับแจ้ง

๖) การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ (ร่างหมวด ๓)

๖.๑) แนวทางการจัดทำและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการซากผลิตภัณฑ์ (ร่างมาตรา ๑๙)

กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษจัดทำและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้ประชาชน ผู้ประกอบการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๖.๒) ศูนย์ประสานงานและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลซากผลิตภัณฑ์ (ร่างมาตรา ๒๐)

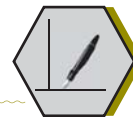
กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษจัดให้มีศูนย์ประสานงานและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลซากผลิตภัณฑ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์และสถานที่ตั้งของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบและปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๗) การตรวจสอบและควบคุม (ร่างหมวด ๔)

๗.๑) อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๑)

เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ หรือเข้าไปในยานพาหนะใด ๆ ที่ใช้ขนส่งซากผลิตภัณฑ์ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้ผลิต ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

๗.๒) การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๒)

ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

๗.๓) การใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง (ร่างมาตรา ๒๓)

ผู้ได้รับคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง โดยกำหนดให้ปลัดกระทรวงพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงกำหนดให้ปลัดกระทรวงมีหนังสือแจ้งไปให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลา อย่างไรก็ตาม คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

๘) บทกำหนดโทษ (ร่างหมวด ๕ มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๓๕)

โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการทิ้ง การจัดเก็บ การรวบรวม การขนส่ง และการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดโทษอาญาไว้ ดังนี้

๘.๑) ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ ๔.๑.๑) กรณีทิ้งซากผลิตภัณฑ์ในสาธารณะ ที่รกร้างว่างเปล่า หรือทิ้งปนอยู่กับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย หรือข้อ ๔.๑.๒) กรณีถอดแยกชิ้นส่วนของซากผลิตภัณฑ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๒) ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ ๔.๑.๓) กรณีรับคืน จัดเก็บ หรือรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๓) ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีตามข้อ ๔.๓.๑) กรณีการรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม การเก็บรักษา และการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ ของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๔) ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ใดไม่รายงานตามข้อ ๔.๓.๒) กรณีกำหนดให้ ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์จัดทำรายงานชนิดและปริมาณซากผลิตภัณฑ์ที่นำส่งโรงงานที่ได้รับ อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานในแต่ละปีเสนอต่อกรมควบคุมมลพิษ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่อธิบดีประกาศกำหนด หรือรายงานข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๕) ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ใดไม่ดำเนินการตามคำสั่งที่ออกตามข้อ ๔.๓.๓) กรณีอธิบดีมีคำสั่งเป็นหนังสือให้ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตามกำหนดระยะเวลา หรือข้อ ๔.๓.๔) กรณีอธิบดีมีคำสั่งเป็นหนังสือให้กระทำหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหาย

จากการประกอบกิจการอันอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๖) ผู้ผลิตใดไม่ปฏิบัติตามข้อ ๕.๑.๑) กรณีมีหน้าที่รับคืน จัดเก็บ และรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตรายใด รวมถึงซากของผลิตภัณฑ์ที่มีการนำเข้ามาจากต่างประเทศหรือที่ไม่มียี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าใด ๆ หรือที่ผู้ผลิตเลิกดำเนินการแล้วด้วย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๗) ผู้ผลิตใดฝ่าฝืนตามข้อ ๕.๑.๒) กรณีกำหนดหลักเกณฑ์ใดที่เป็นสาระสร้างภาระเกี่ยวกับการดำเนินการรับคืน จัดเก็บ และรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ตามข้อ ๕.๑.๑) แก่ผู้นำซากผลิตภัณฑ์มาส่งคืนมิได้ หรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๕.๒) กรณีการจัดทำแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เสนอต่อกรมควบคุมมลพิษตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด หรือข้อ ๕.๓.๑) กรณีเสนอแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ต่อกรมควบคุมมลพิษภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

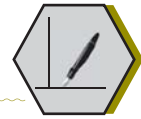
๘.๘) ผู้ผลิตใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีตามข้อ ๕.๑.๓) กรณีดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามหน้าที่ของผู้ผลิต หรือข้อ ๕.๔.๒) กรณีการดำเนินการให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ผู้ผลิตได้รับแจ้ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และให้ปรับอีกวันละไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

๘.๙) ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๗.๑) (๑) กรณีเข้าไปในศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ หรือเข้าไปในยานพาหนะใด ๆ ที่ใช้ขนส่งซากผลิตภัณฑ์ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘.๑๐) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามข้อ ๗.๑) (๒) กรณีเรียกผู้ผลิต ผู้จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

๘.๑๑) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

๘.๑๒) บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามระเบียบที่อธิบดีประกาศกำหนด ทั้งนี้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๙) บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๓๖)

ผู้ใดดำเนินการรับคืน จัดเก็บ และรวบรวมซากผลิตภัณฑ์อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ดำเนินการได้ต่อไป แต่ต้องขอจัดตั้งเป็นศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการ การจัดตั้งและขึ้นทะเบียนตามข้อ ๔.๑.๓) มีผลใช้บังคับ

๖. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีมาตรการจัดเก็บ รวบรวม และกำจัดซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบ ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องทิ้งซากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวปนอยู่กับสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย หรือขายให้กับผู้รับซื้อของเก่าทั่วไป รวมถึงการจัดการซากผลิตภัณฑ์อย่างผิดวิธีทำให้มีการถอดแยกชิ้นส่วนและอาจเกิดการรั่วไหลของสารพิษต่าง ๆ ออกไปยังสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นอันตรายทั้งในระยะสั้นและสะสมตกค้างในระยะยาว

ดังนั้น หากมีการกำหนดกลไกในการควบคุมการจัดการซากผลิตภัณฑ์ให้เป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชาการ จะสามารถป้องกันมิให้เกิดการรั่วไหลของโลหะหนักและสารพิษไปสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นการรักษาสุขภาพของประชาชน ตลอดจนการคัดแยกชิ้นส่วนหรืออุปกรณ์อย่างถูกต้องอาจจะทำให้ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ นับว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าตามหลักเศรษฐศาสตร์อีกด้วย นอกจากนี้ ยังจะส่งผลเป็นการกระตุ้นให้เกิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและง่ายต่อการจัดการ

อย่างไรก็ดี ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องพิจารณาให้รอบคอบและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายอย่างรอบด้าน เพื่อให้กฎหมายมีความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ตลอดจนสามารถใช้บังคับได้ในทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนต่อไป **๖**

ท่านผู้อ่านวารสาร “จลนิตี” ผู้ใดมีความประสงค์ต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว สามารถเสนอความเห็นได้ โดยผ่านทางเว็บไซต์ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

www.parliament.go.th

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

www.krisdika.go.th

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

www.cabinet.thaigov.go.th